

รายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว โดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เสกสรรค์ จันทระจันท

1. ความเป็นมา

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2538 เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติ 50 ปี (กาญจนาภิเษก) โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์จำนวน 50 ล้านบาท เพื่อเป็นทุนประเดิมการก่อตั้งมูลนิธิขึ้น และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้มูลนิธิฯ ร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ถ่ายทอดสดกิจกรรมการเรียนการสอน และรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาต่างๆ แพร่ภาพทางโทรทัศน์จำนวน 6 ช่องสถานี ได้แก่ ช่อง 11 12 13 14 15 16 ของบริษัท ยูไนเต็บบรอดคาสติ้งคอร์ปอเรชั่น จำกัด (ยูบีซี) สถานีรับส่งวิทยุโทรทัศน์ที่โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แพร่ภาพออกอากาศผ่านดาวเทียมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาหลายรายการโดยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาต่างๆ และหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง อาทิเช่น โรงเรียนวังไกลกังวล วิทยาลัยอาชีววังไกลกังวล กรมสามัญฯ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา เป็นต้น โดยมีหลักการและเหตุผล คือ การสร้างคนหรือที่เรียกกันว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการลงทุนในด้านการศึกษาเป็นการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริงและยั่งยืน เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ และเฉลิมฉลองในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติ 50 ปี (กาญจนาภิเษก) เพื่อขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เพียงพอที่จะรองรับเด็กที่จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่มีโรงเรียนจะเรียนต่อซึ่งจะเสี่ยงกับปัญหาเสียดิจและปัญหาสังคมอื่นๆ รอบด้านทั้งจะเป็นประชากรที่ด้อยคุณภาพ อีกทั้งเพื่อสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผลรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในส่วน of สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล เป็นศูนย์กลางของความร่วมมือจากวิทยาเขตต่างๆ ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ร่วมกันจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน แพร่ภาพออกอากาศ โดยยึดมั่นตามแผนนโยบายคุณภาพของสถาบันในการที่จะมุ่งมั่นจัดการศึกษาวิชาชีพและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความพอใจของสังคมด้วยคุณภาพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกจัดทำขึ้นในโอกาสนี้ ได้แก่ วิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งถูกจัดทำขึ้นโดยความร่วมมือจากแผนกวิชาภาษาญี่ปุ่น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบึงพระพิบูล จักรวรรดิ ทำการแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ UBC ช่อง 13 ทุกวันศุกร์ เวลา 18.05 น. ถึง 18.55 น. ตลอดปีการศึกษา 2546

2. คณะผู้จัดทำรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว

คณะผู้จัดทำรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว ประกอบด้วยฝ่ายที่รับผิดชอบงานในส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการสอนและดำเนินรายการสอน ได้แก่ อาจารย์แผนกพัฒนาหลักสูตรและอาจารย์แผนกวิชาภาษาญี่ปุ่นของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทำหน้าที่จัดทำหลักสูตรและแผนการสอน โดยมีอาจารย์เสกสรร จันทระจันทน์ ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษาญี่ปุ่น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ทำหน้าที่เป็นผู้เขียนบทบรรยายและเป็นอาจารย์ผู้ดำเนินรายการ

2.2 ฝ่ายเทคนิคการรับส่งสัญญาณออกอากาศ ได้แก่ ทีมงานของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทำหน้าที่ส่วนเทคนิคผลิตรายการ ได้แก่ ตรวจสอบสื่อการเรียนการสอนที่จะนำออกอากาศ ตรวจสอบบทบรรยายบันทึกเทปออกอากาศ ตัดต่อเทปและปฏิบัติการห้องสมุดเทป จัดการรับส่งสัญญาณออกอากาศและถ่ายทอดรายการแพร่ภาพออกอากาศ

2.3 ฝ่ายประสานงาน ได้แก่ ศูนย์กลางการจัดทำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วยคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพิเศษ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการประสานงานเกี่ยวกับการจัดทำตารางออกอากาศ รวมถึงดูแลอำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ฝ่ายต่างๆ

3. ขั้นตอนการผลิตรายการ

ฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการสอนและดำเนินรายการสอน ดำเนินการประชุมร่างหลักสูตรและกำหนดชื่อรายการ กำหนดสภาพรายการที่จะนำเสนอ รวมถึงจุดมุ่งหมายของรายการและคำอธิบายรายการและส่งมอบแก่ฝ่ายประสานงานเพื่อจัดทำตารางออกอากาศ

เมื่อฝ่ายประสานงานได้รับหลักสูตร ชื่อรายการ รายละเอียดของสภาพรายการ จุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายการแล้ว ก็ดำเนินการจัดทำตารางออกอากาศและส่งกลับคืนแก่ฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการสอนและดำเนินรายการสอน เพื่อจัดทำสื่อการเรียนการสอนและบทบรรยายสำหรับออกอากาศ โดยผลิตสื่อและเขียนบทบรรยายสำหรับการเรียนการสอนแพร่ภาพออกอากาศตามตารางออกอากาศที่ถูกกำหนดมา ก่อนวันบันทึกเทปออกอากาศ ฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการสอนและดำเนินรายการสอนจะผลิตสื่อการเรียนการสอนและบทบรรยายสำหรับออกอากาศและนำส่งแก่ฝ่ายเทคนิคการรับส่งสัญญาณออกอากาศเพื่อตรวจสอบสื่อการเรียนการสอนที่จะนำออกอากาศ และตรวจสอบบทบรรยายหากพบข้อบกพร่อง เช่น บทบรรยายไม่เหมาะสม หรือสื่อมีความผิดพลาด ฝ่ายเทคนิคการรับส่งสัญญาณออกอากาศจะส่งคืนแก่ฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการสอนและดำเนินรายการสอนเพื่อทำการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น หากสื่อการเรียนการสอนและบทบรรยายสมบูรณ์ดีแล้วก็จะถูกจัดเก็บสำหรับบันทึกเทปออกอากาศต่อไป

ในวันบันทึกเทปออกอากาศ ฝ่ายประสานงานจะดูแลอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ดำเนินรายการและวิทยากรผู้ร่วมรายการเรื่องการเดินทางระหว่างสถาบันของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการ และของวิทยากรผู้ร่วมรายการกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จัดเตรียมห้องรับรองสำหรับพักผ่อนและเตรียมตัวก่อนบันทึกเทปออกอากาศ และดำเนินการจัดการประชุมย่อยระหว่างฝ่ายจัดทำหลักสูตรแผนการ

สอนและดำเนินรายการสอนกับฝ่ายเทคนิคการรับส่งสัญญาณออกอากาศเพื่อพูดคุยตกลงถึงรูปแบบการผลิตรายการของครั้งนั้น สำหรับฝ่ายเทคนิคการรับส่งสัญญาณออกอากาศจะเป็นผู้จัดเตรียมฉากสภาพภายในห้องถ่ายทำ ได้แก่ ไฟ เครื่องบันทึกเสียง กล้องโทรทัศน์บันทึกภาพ เป็นต้น และตรวจสอบความพร้อมของห้องติดต่อและควบคุมรายการ เมื่อทุกอย่างพร้อมจึงเริ่มต้นบันทึกเทปออกอากาศตั้งแต่ต้นจนจบรายการ หลังจากนั้นจะทำการประชุมย่อยเพื่อพูดคุยหาข้อผิดพลาดในการบันทึกเทปออกอากาศ เมื่อพบข้อผิดพลาดจะดำเนินการแก้ไขในเวลานั้นและนำข้อมูลมาเป็นข้อปรับปรุงในการบันทึกเทปออกอากาศครั้งต่อไปจนเมื่อการบันทึกเทปออกอากาศสมบูรณ์ดีแล้วก็จะถูกจัดเก็บหรือนำไปแพร่ภาพออกอากาศตามกำหนดของตารางการออกอากาศ

4. ชื่อรายการ สภาพ จุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายการ

ชื่อรายการ	รายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว
สภาพรายการ	รายการที่ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับบุคคลทั่วไป
เวลาออกอากาศ	ทุกวันศุกร์ เวลา 18.05 น. ถึง 18.55 น. ตลอดปีการศึกษา 2546 ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547
จุดมุ่งหมายรายการ	1. รู้คำศัพท์และสำนวนพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันและที่ใช้สำหรับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว 2. มีความรู้ในการใช้ภาษาและมีความเคยชินกับภาษาญี่ปุ่น 3. รู้จักวัฒนธรรมญี่ปุ่นรวมถึงธรรมเนียมปฏิบัติทั่วไปของชาวญี่ปุ่น
คำอธิบายรายการ	ศึกษาคำศัพท์และสำนวนพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันและที่ใช้สำหรับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อเกิดทักษะและมีความเคยชินกับภาษาญี่ปุ่น และรู้จักเพื่อเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นรวมถึงธรรมเนียมปฏิบัติทั่วไปของชาวญี่ปุ่น

5. โครงสร้างของรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว

รายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวดำเนินการสอนออกอากาศ 1 ตอนเป็นเวลา 50 นาที โดยแบ่งรายการออกเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง เป็นไตเติ้ลต้นรายการซึ่งเป็นภาพกราฟฟิกโลโก้ของรายการพร้อมด้วยเพลงประกอบ ส่วนที่สอง เป็นส่วนของเนื้อหารายการซึ่งประกอบด้วย การกล่าวทักทายผู้ชมรายการ แนะนำรายการและอาจารย์ผู้ดำเนินรายการรวมถึงวิทยากรผู้ร่วมรายการ กรรณำเข้าสู่บทเรียน แจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของบทเรียน บรรยายเนื้อหาโดยเป็นลักษณะของการหยิบยกสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ของการทำงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว และกล่าวถึงคำศัพท์และสำนวนพูดที่ใช้ในสถานการณ์นั้นๆ โดยอธิบายความหมาย และวิธีใช้ของคำศัพท์และสำนวนพูดดังกล่าว โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมเพาเวอร์พอยท์และสื่อจริงที่สามารถหาได้สำหรับประกอบการบรรยาย สรุปเนื้อหาและบททวนประเด็นที่สำคัญของบทเรียน ส่วนท้ายของเนื้อหาจะเป็นการกล่าวขอบคุณผู้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการจัดทำรายการภาษาญี่ปุ่น

เพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวและกล่าวหาท่านผู้ชม ส่วนที่สามของรายการเป็นไต่เตลัทำรายการซึ่งเป็นภาพกราฟฟิค โลโก้ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพลงประกอบ และรายชื่อผู้จัดทำรายการในฝ่ายต่างๆ

6. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา

รายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว นั้น เป็นรายการที่ให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่น นำเสนอด้วยวิธีการ บรรยายและพูดคุยกับผู้ชมโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งเป็นการบรรยายโดยการพูดคุยระหว่างอาจารย์ผู้ดำเนิน รายการกับวิทยากรผู้ร่วมรายการ ใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ แต่เป็นภาษาพูดในระดับสุภาพ ทั้งนี้เพื่อสร้าง บรรยากาศการเรียนการสอนที่เป็นกันเองแก่ผู้ชม และคงลักษณะความเป็นทางการของการแพร่ภาพออกอากาศ ทางโทรทัศน์ ในการบรรยายอาจารย์ผู้ดำเนินรายการจะบรรยายเป็นภาษาไทยซึ่งในเวลาทีอธิบายความหมาย และวิธีใช้ของคำศัพท์ และสำนวนพูด อาจารย์ผู้ดำเนินรายการจะพูดคำศัพท์หรือสำนวนพูดนั้นเป็นภาษาญี่ปุ่น และอธิบายความหมายและวิธีใช้เป็นภาษาไทย และในเวลาที่ยกตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้คำศัพท์และสำนวนพูด นั้นประกอบจะพูดบทสนทนานั้นเป็นภาษาญี่ปุ่น และอธิบายความหมายเป็นภาษาไทยอีกครั้ง สำหรับการ ออกเสียงคำศัพท์ สำนวนพูด และบทสนทนา อาจารย์ผู้ดำเนินรายการจะทำการค้นคว้าและเตรียมพร้อมล่วงหน้า ที่จะออกเสียงให้ชัดเจนและใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อสร้างความคุ้นเคยใน การออกเสียงที่ถูกต้องแก่ผู้ชม นอกจากนี้การออกเสียงของแต่ละคำศัพท์ สำนวนพูด หรือบทสนทนา จะออกเสียง ย้ำสองครั้ง โดยครั้งแรกด้วยความเร็วปกติของเจ้าของภาษา และครั้งที่สองพูดช้าลงกว่าปกติเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อ เป็นการเน้นย้ำให้กับผู้ชมและเป็นการฝึกฝนการฟังและการออกเสียงให้แก่ผู้ชม

7. ลักษณะเนื้อหา

เนื้อหาของรายการในแต่ละตอนนั้นสามารถจำแนก โดยพิจารณาจากลักษณะทางโครงสร้างทางภาษา ของเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเกณฑ์ โดยสามารถจัดกลุ่มของเนื้อหาและแบ่งได้ดังนี้

- 7.1 เนื้อหาที่เป็นคำศัพท์
- 7.2 เนื้อหาที่เป็นบทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ
- 7.3 เนื้อหาที่เป็นวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติ

7.1 เนื้อหาที่เป็นคำศัพท์

คำศัพท์ที่นำเสนอในรายการเมื่อนำคำศัพท์ทั้งหมดมาจัดกลุ่ม โดยใช้ลักษณะเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่ง กลุ่มคำศัพท์ที่ได้นำเสนอในรายการได้ดังนี้

- 7.1.1 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
- 7.1.2 คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว

ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ง่ายเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของผู้ชม ยกตัวอย่างเช่น คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ได้แก่ อาหารเครื่องดื่ม เสื้อผ้า ยารักษาโรค สถานที่อยู่พักผ่อนอาศัย หรือคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ อาชีพ สำนักงาน หน่วยงาน ยานพาหนะ สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น คำศัพท์ต่างๆ ที่ถูกหยิบยกมานำเสนอในรายการภาษาญี่ปุ่น

เพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว นั้น เป็นคำศัพท์ที่ล้าไปแล้วแต่เป็นคำศัพท์ที่ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของคนโดยตรง เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตตามปกติของคนทั่วไปซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้ชมได้เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว

อีกทั้งการนำเสนอคำศัพท์ในบางครั้งก็สามารถนำเสนอไปพร้อมๆ กับการให้ความรู้ในเรื่องวิถีชีวิตและข้อมูล ภูมิปัญญาได้ ซึ่งความรู้รอบตัวเพิ่มเติมเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้เนื้อหาของรายการเป็นไปแบบ สบายๆ ไม่เคร่งเครียด นอกจากนี้ในการอธิบายความหมายของคำศัพท์ จะไม่มีการอธิบายหลักภาษาว่าคำไหน เป็นคำกริยา คำไหนเป็นคำนาม หรือคำคุณศัพท์ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้ชมรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว ค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งแต่ละคนอาจมีระดับความรู้ทางภาษาที่แตกต่างกัน การไม่หยิบยกหลักภาษามาอธิบาย ก็เพื่อที่จะช่วยให้ผู้ชมบางท่านที่ไม่ได้เรียนหลักภาษาจากระบบการศึกษา สามารถเข้าใจเนื้อหาของรายการได้ด้วย

7.2 เนื้อหาที่เป็นบทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ

ส่วนของบทสนทนาที่นำเสนอในรายการนั้น ถูกรวบรวมและปรุงแต่งให้มีความเหมาะสมกับสภาพรายการ คือเป็นรายการที่ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับงาน บริการในธุรกิจการท่องเที่ยว โดยสถานการณ์จะถูกคัดสรร โดยคำนึงถึงว่าเป็นสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิต ประจำวันและการทำงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว อย่างเช่น บทสนทนาของสถานการณ์การทักทาย และการ อำลาระหว่างเพื่อนร่วมงาน บทสนทนาของสถานการณ์การกล่าวต้อนรับลูกค้าที่มาใช้บริการในหน่วยงาน บทสนทนาของสถานการณ์การให้ข้อมูลลูกค้า และการตกลงซื้อขายสินค้า เป็นต้น

เมื่อสำรวจบทสนทนาที่นำเสนอในรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวแล้วนั้น สามารถจัดและ แบ่งกลุ่มโดยใช้ลักษณะของสถานการณ์ที่ใช้เป็นเกณฑ์ และสามารถแบ่งกลุ่มของบทสนทนาที่ได้นำเสนอใน รายการได้ดังนี้

7.2.1 บทสนทนาของสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

7.2.2 บทสนทนาของสถานการณ์ในการทำงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว

โดยที่บทสนทนาที่ยกเป็นตัวอย่าง จะนำเสนอให้สามารถเลือกเรียนและเลือกนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงตาม สถานภาพและชีวิตประจำวันของผู้ชม เช่น บทสนทนายระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือ บทสนทนายระหว่างผู้ให้ บริการกับลูกค้า ซึ่งมีความแตกต่างในเนื้อหาและระดับของภาษาที่ใช้ การนำเสนอรูปแบบนี้เพื่อเป็นการให้ ความรู้ลึกลงไปในเรื่องธรรมเนียมมารยาทการสนทนาของชาวญี่ปุ่น ซึ่งทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้และมีความเข้าใจ มากกว่าเพียงการเรียนรู้ภาษา แต่ลึกซึ่งถึงการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

7.3 เนื้อหาที่เป็นวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติ

เนื้อหาที่เป็นวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติ นำเสนอสอดแทรกในระหว่างการสอนคำศัพท์และ การสอนบทสนทนาส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจัดทำเป็นเนื้อหาเฉพาะที่นำเสนอในแต่ละตอน โดยเน้นที่วัฒนธรรม ซึ่งเป็นมารยาทพื้นฐานที่จำเป็น อย่างเช่น วิธีการโค้งคำนับ ธรรมเนียมการทักทายแบบชาวญี่ปุ่น มารยาทและ เคล็ดลับการกล่าวขอขอบคุณลูกค้าที่มาใช้บริการและเชิญให้มาใช้บริการคราวต่อไป เป็นต้น และเน้นที่ธรรมเนียม ปฏิบัติซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมญี่ปุ่น เช่น วิธีการอาบน้ำแบบญี่ปุ่น การแยกขยะของสังคมญี่ปุ่น มารยาท การร่วมรับประทานอาหารและร่วมดื่มสังสรรค์กับชาวญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอความรู้แบบนี้เป็นการดึง

ดูความสนใจผู้ชมโดยใช้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ยังเป็นการจุดประกายความคิดและเปิดโลกทัศน์แก่ผู้ชมได้ในระดับหนึ่ง

8. ผลการดำเนินการ

ประเมินจากความคิดเห็นจากการสังเกตการทำงานของฝ่ายต่างๆ ที่ร่วมกันผลิตรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว ประกอบกับข้อมูลภายนอกที่ได้รับ ได้แก่คำแนะนำติชมรายการจากผู้ชมที่ติดต่อเข้ามา ยังทางรายการและยังทางผู้ดำเนินรายการโดยตรง ทางโทรศัพท์ จดหมาย อีเมล ซึ่งข้อสังเกตต่างๆได้นำมาเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงให้รายการมีคุณภาพเพิ่มขึ้น อาทิเช่น

8.1 ข้อสังเกต

8.1.1 ท่าทางของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการที่แข็งไม่เป็นธรรมชาติ

เมื่อได้รับข้อสังเกตดังกล่าว ก็ได้มีการปรับปรุงในส่วนของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการ โดยเร่งทำความคุ้นเคยกับขั้นตอนการผลิตรายการในส่วนต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เคยชิน ลดความตึงเครียดประหม่าและพัฒนาบุคลิกภาพในเวลาสอนให้ร่าเริงและเป็นกันเองกับผู้ชมมากขึ้น

8.1.2 สื่อการสอนขาดสีสัน

จากข้อสังเกตดังกล่าว ได้มีการปรับปรุงในส่วนของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการโดยเรียนรู้การผลิตสื่อเพิ่มเติม ซึ่งเน้นที่จะสร้างสื่อที่น่าสนใจและกระตุ้นความรู้สึกรักของผู้เรียนได้ มีการเพิ่มรูปภาพประกอบการบรรยายในเพาเวอร์พอยท์ นำสื่อจริงเข้ามาประกอบ ซึ่งเหล่านี้ไม่มีในการเรียนการสอนในช่วงแรก

8.1.3 อาจารย์ผู้ดำเนินรายการบรรยายเร็วเกินไป

ข้อสังเกตนี้ได้จากการพูดคุยของแต่ละฝ่ายที่ร่วมผลิตรายการในการประชุมย่อยครั้งหนึ่ง เนื่องจากการเรียนการสอนดำเนินโดยการบรรยายระหว่างอาจารย์ผู้ดำเนินรายการกับกล้องโทรทัศน์ บันทึกภาพโดยไม่มีนักเรียนในห้องอัดรายการ ซึ่งต่างจากชั้นเรียนทั่วไปที่มีนักเรียนได้ตอบกับอาจารย์ผู้สอน ในช่วงแรกที่บันทึกเทปออกอากาศ อาจารย์ผู้ดำเนินรายการจึงบรรยายรวดเร็วจนซึ่งทำให้เนื้อหาที่เตรียมไว้ไม่พอกับเวลาออกอากาศที่กำหนดหลังจากได้รับข้อสังเกตดังกล่าวก็ได้ปรับปรุงโดยฝึกหัดการพูดให้ช้าเป็นจังหวะที่เหมาะสมการเรียนรู้ของผู้ชมทางโทรทัศน์และเตรียมเนื้อหาเพิ่มเติมให้เพียงพอเหมาะกับเวลาออกอากาศที่กำหนดไว้

8.1.4 ทรงผมและสีหน้าของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการไม่ค่อยสวยงาม

เนื่องจากเห็นว่าเป็นการเรียนการสอน จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับทรงผมและสีหน้าขณะออกอากาศมากนัก แต่เมื่อได้รับข้อสังเกตดังกล่าวและพูดคุยระหว่างฝ่ายในการประชุมย่อย มีความคิดเห็นร่วมกันว่าถึงแม้ว่าจะไม่ใช่รายการโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง แต่ก็จำเป็นต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ที่ดึงดูดความสนใจจากผู้ชมให้อยากเรียนในตอนหลังจึงมีการปรับปรุงภาพลักษณ์ของอาจารย์ผู้ดำเนินรายการโดยการตรวจสอบเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ทรงผม และมีการแต่งหน้าอาจารย์ผู้ดำเนินรายการสำหรับการเรียนการสอนออกอากาศด้วย

8.1.5 ผู้ชมบางคนไม่สามารถอ่านตัวหนังสือภาษาญี่ปุ่นและตัวอักษร โรมันที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ แต่สนใจและอยากเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวด้วย

การเรียนการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว นั้น เดิมใช้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นฮิรางานะ คาตากานะ และคันจิ และมีตัวอักษรโรมันประกอบ เนื่องจากผู้ชมบางท่านไม่เคยเรียนตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น และไม่เคยเรียนตัวอักษรภาษาอังกฤษมาก่อนจึงเป็นการยากที่จะเรียนรู้ไปด้วยกันหลังจากได้รับข้อสังเกตดังกล่าว ได้พูดคุยกันระหว่างฝ่ายและได้ข้อสรุปว่าให้มีการเพิ่มเติมตัวอักษรภาษาไทยที่เป็นเสียงอ่านของคำศัพท์ และบทสนทนาภาษาญี่ปุ่นลงในสื่อการสอนด้วย

เหล่านี้เป็นตัวอย่างของข้อสังเกตต่างๆ ที่ได้รับและวิธีการปรับปรุงแก้ไขที่ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติระหว่างการดำเนินการทำงาน นอกจากนี้ยังมีคำชมที่เป็นกำลังใจแก่ผู้ผลิตรายการฝ่ายต่างๆ ด้วยอาทิเช่น

8.2 คำชม

8.2.1 อาจารย์ผู้ดำเนินรายการทำทางใจดีและเป็นกันเองกับผู้ชม

8.2.2 เนื้อหาของรายการน่าสนใจสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและในการทำงาน

8.2.3 เนื้อหารายการทันสมัยเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

เนื่องจากในบทบรรยายมักจะกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ที่ออกอากาศจึงทำให้รายการดูร่วมสมัยกับผู้ชมตลอด อย่างเช่น ช่วงที่โรคไข้หวัดนกกระบาดเป็นช่วงที่เนื้อหาของรายการพูดถึงเรื่องอาหารการกินของชาวญี่ปุ่น มารยาทการร่วมรับประทานอาหารกับชาวญี่ปุ่น ซึ่งก็ได้กล่าวอ้างถึงโรคไข้หวัดนกโดยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชมรับประทานไก่และไข่ที่ปรุงสุกด้วย

8.2.4 เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นน่าสนใจ แปลกใหม่ไม่เคยรู้มาก่อน

8.2.5 ใต้เตี๊ยมรายการและเสียงประกอบสวยงามและไพเราะ ดึงดูดให้สนใจอยากที่จะชมเนื้อหาของรายการเป็นต้น

โดยสรุปแล้วผลการดำเนินงานถือว่าบรรลุจุดมุ่งหมายของรายการในระดับหนึ่ง กล่าวคือผู้ชมรู้คำศัพท์และสำนวนพูดภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันและคำศัพท์และสำนวนพูดภาษาญี่ปุ่นที่ใช้สำหรับงานบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว มีความเคยชินกับภาษาญี่ปุ่นหลังจากรับชมรายการ และรู้จักวัฒนธรรมญี่ปุ่นและธรรมเนียมปฏิบัติทั่วไปของชาวญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จากการทำงานทีมงานผู้ผลิตก็ได้เรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับแพร่ภาพออกอากาศในโอกาสอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

เกษม เจริญสุข. ความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม.

กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

แผนการสอนออกอากาศ. กรุงเทพมหานคร : สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2546.

ตารางออกอากาศรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว
ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2546

ที่	วัน/เดือน/ปี	ตอน/นาที	เรื่องที่สอน	หมายเหตุ
1	6 มิ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดทักทายตามแบบชาวญี่ปุ่น วิธีโค้งแบบชาวญี่ปุ่น	
2	13 มิ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดเกริ่นก่อนเสียมารยาทถามเรื่องส่วนตัวของคู่สนทนา	
3	20 มิ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดชักชวน อาหารญี่ปุ่น	
4	27 มิ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดตอบรับและปฏิเสธการชักชวน	
5	4 ก.ค. 46	1/50	สำนวนพูดถามความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ	
6	11 ก.ค. 46	1/50	สำนวนพูดกล่าวขอขอบคุณ คำเรียกอาชีพต่างๆ	
7	18 ก.ค. 46	1/50	สำนวนพูดเสนอความช่วยเหลืออย่างสุภาพ	
8	25 ก.ค. 46	1/50	สำนวนพูดเกริ่นก่อนเสียมารยาทรบกวนคู่สนทนา สำนวนพูดขออภัย	
9	1 ส.ค. 46	1/50	สำนวนพูดกล่าวขอโทษ	
10	8 ส.ค. 46	1/50	สำนวนพูดเสนอความช่วยเหลืออย่างสุภาพ	
11	15 ส.ค. 46	1/50	สำนวนพูดอธิบายความหมายของคำ ธรรมเนียมการรับประทานอาหารร่วมกับชาวญี่ปุ่น	
12	22 ส.ค. 46	1/50	สำนวนพูดการแจ้งข้อตกลงหรือสภาพที่กำหนด ธรรมเนียมการร่วมดื่มสังสรรค์กับชาวญี่ปุ่น	
13	29 ส.ค. 46	1/50	สำนวนพูดขออนุญาต วิธีการอาบน้ำแบบชาวญี่ปุ่น	
14	5 ก.ย. 46	1/50	สำนวนพูดถามถึงเหตุผลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสุภาพ	
15	12 ก.ย. 46	1/50	สำนวนพูดแสดงความรู้สึกยินดี การแยกขยะของสังคมญี่ปุ่น	
16	19 ก.ย. 46	1/50	สำนวนพูดกล่าวคำอำลาแบบชาวญี่ปุ่น	

ตารางออกอากาศรายการภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว
ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2546

ที่	วัน/เดือน/ปี	ตอน/นาที	เรื่องที่สอน	หมายเหตุ
1	1 พ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดทักทายตามแบบชาวญี่ปุ่น วิธีโค้งแบบชาวญี่ปุ่น	
2	14 พ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดเกริ่นก่อนเสียมารยาทตามเรื่องส่วนตัวของกลุ่มสนทนา	
3	21 พ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดชักชวน อาหารญี่ปุ่น	
4	28 พ.ย. 46	1/50	สำนวนพูดตอบรับและปฏิเสธการชักชวน	
5	5 ธ.ค. 46	1/50	ไม่มีการเรียนการสอน	วันหยุด
6	12 ธ.ค. 46	1/50	สำนวนพูดถามความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ สำนวนพูดกล่าวขอบคุณ	
7	19 ธ.ค. 46	1/50	สำนวนพูดเสนอความช่วยเหลืออย่างสุภาพ คำเรียกอาชีพต่างๆ	
8	26 ธ.ค. 46	1/50	สำนวนพูดเกริ่นก่อนเสียมารยาทรบกวนกลุ่มสนทนา สำนวนพูดขอเรื่อง	
9	2 ม.ค. 47	1/50	ไม่มีการเรียนการสอน	วันหยุด
10	9 ม.ค. 47	1/50	สำนวนพูดกล่าวขอโทษ สำนวนพูดเสนอความช่วยเหลืออย่างสุภาพ	
11	16 ม.ค. 47	1/50	สำนวนพูดอธิบายความหมายของคำ ธรรมเนียมการรับประทานอาหารร่วมกับชาวญี่ปุ่น	
12	23 ม.ค. 47	1/50	สำนวนพูดการแจ้งข้อตกลงหรือสภาพที่กำหนด ธรรมเนียมการร่วมดื่มสังสรรค์กับชาวญี่ปุ่น	
13	30 ม.ค. 47	1/50	สำนวนพูดขออนุญาต วิธีการอาบน้ำแบบชาวญี่ปุ่น	
14	6 ก.พ. 47	1/50	สำนวนพูดถามถึงเหตุผลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสุภาพ	
15	13 ก.พ. 47	1/50	สำนวนพูดแสดงความรู้สึกยินดี การแยกขยะของสังคมญี่ปุ่น	
16	20 ก.พ. 47	1/50	สำนวนพูดกล่าวคำอำลาแบบชาวญี่ปุ่น	